

Nieuwe versie van psychiatrisch handboek verklaart miljoenen mensen in één klap mentaal ziek

Gebroken hart? Dan bent u 'gestoord'

BARBARA DEBUSSCHERE
BRUSSEL

Premenstruele ellende en 'lang' rouwen om een geliefde zijn mogelijk mentale stoornissen. Psychiaters werken de DSM, het standaard handboek voor mentale ziektes, af. Daarmee kunnen ze miljoenen meer mensen mentaal ziek verklaren.

Stel: je eet nooit kaas omdat je dat vies vindt. Offruit met plekken op of om het even welke andere categorie van voedsel. Bovendien ben je een vrouw die maandelijks geveld wordt door een bezwaard gemoed. En toen je lievelingssoort stierf, ben je daar weken intriest van geweest met symptomen als slaapgebrek en weinig energie.

Als het van honderden toonaangevende psychiaters afhangt, heb je in dat geval maar liefst drie psychiatrische stoornissen. Ze heten *Avoidance/restrictive food intake disorder* (voedselvermijdingsstoornis), *complicated bereavement* (verlies met complicaties) en *premenstrual dysphoric disorder* (premenstruele dysforische stoornis of PDS).

Wat is er aan de hand? In de VS werkt de American Psychiatric Association (APA) de vijfde versie af van de *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (DSM) af. De DSM is wereldwijd het standaardhandboek voor psychiaters en psychologen bij de diagnose van al wie bij hen aanklopt. Per ziektebeeld staan criteria, gebaseerd op gezamenlijke bevindingen. Wat in dat boek staat, beïnvloedt de levens van miljoenen mensen in de vorm van bepaalde behandelingen en terugbetalingen die ze al dan niet krijgen.

Ook in België zal de nieuwste editie een impact hebben. "Het werk stuurt onze gezondheidszorg. Psychiaters en psychologen die niet privé werken moeten DSM-diagnoses stellen om begeleiding en terugbetaling te kunnen garanderen", zegt professor psychologie Stijn Vanheule.

Vast staat dat er vooral meer mensen ziek zullen blijken. De eerste DSM, uit 1952, vermeldde 28 aandoeningen. De huidige versie telt er 357. Nu al voldoet een kwart van de Amerikanen aan een van de definities. En ook voor de volgende editie, die eind dit jaar gedrukt wordt, voorziet de APA nog meer stoornissen. Komt PDS erbij, dan zal pakweg driekwart van de vrouwen geestesziek zijn en medicatie nodig hebben.

"Er zijn bewijzen dat dat een manier is

om de farmaceutische industrie te bedienen. Sociale angst is een categorie die de opstellers van de DSM bedachten voor de farmacie, die er miljarden winst mee maakte", zegt hoogleraar psychologie Paul Verhaeghe (UGent). De APA heeft de toevoegingen online gezet en het wemelt van de pro's en contra's. Te weinig concrete ziekte-labels zorgen ervoor dat te weinig mensen hulp krijgen, zegt het ene kamp. Te veel ziektes 'uitvinden' verziekt de samenleving op allerlei manieren, menen anderen.

De British Psychological Society én de hoofdopsteller van de vorige versie zijn alvast niet te spreken over de nieuwe versie. "Dit is een verdere 'verzieking' en medicalisering van de maatschappij. Normale reacties worden als ziektes bestempeld. Bovendien zijn de diagnoses gebaseerd op subjectieve sociale verwachtingen. Op den duur dreigt iedereen die wat excentriek is of van de verwachtingen afwijkt geestesziek verklaard te worden", concludeert de BPS.

Gevaarlijke illusie

Allen Frances (Duke University), die de vorige versie van de DSM mee opstelde, is het daarmee eens. "Probleematische nieuwe stoornissen zijn *temper dysregulation disorder* of fikse humeurigheid en

'Op den duur dreigt iedereen die wat excentriek is of van de verwachtingen afwijkt geestesziek verklaard te worden'

BRITISH PSYCHOLOGICAL SOCIETY
SCHREEF VORIGE EDITIE VAN BOEK

attenuated psychosis syndrome, symptomen zoals zeer grillige gedachten of denken dat je hallucineert. Dit is gevaarlijk. De drempel om die etiketten te krijgen wordt verlaagd, waardoor meer mensen en zeker kinderen antipsychotica zullen krijgen", vertelt Frances.

Even nefast vindt hij de stoornis 'rouw'. "Wie langer dan twee weken rouwt zou mentaal ziek zijn: een zware depressie. Dat is, euh, een gestoord idee. Het leidt ertoe dat miljoenen mensen die een normaal proces doormaken overbehandeld zullen worden omdat ze zogezegd aan een zware psychische stoornis leiden. Ze zouden het moeilijker hebben werk of

een verzekeraar te vinden", zegt Frances. De *mixed anxiety depressive disorder* roept ook vragen op. Frances: "Dat is een zeer brede verzameling symptomen die de gewone dagelijkse zorgen of angsten tot een stoornis maakt. Zelf lijdt ik trouwens aan *binge eating disorder*. Wie minstens drie maanden een keer per week een vreetbui heeft, voldoet. Dat komt in de VS neer op 20 miljoen mensen met die stoornis."

Volgens psychiater Stephan Claes (KU Leuven) is het voordeel van de DSM wel dat "de diagnoses preciezer en subtieler worden en de communicatie onder experts opheldert." Labels zijn echter geen voorwaarde om mensen goed te helpen, benadrukt Vanheule: "Je hoeft geen label op iemand te plakken om hem of haar goed te helpen. Het zorgt er enkel voor dat mensen zich op den duur naar dat label gaan gedragen, het hanteren om steun te krijgen of er niet meer van af raken."

Dat het allemaal toch uiterst wetenschappelijk is, is een gevaarlijke illusie, meent Verhaeghe. "Weinig van de DSM-categorieën zijn bewezen. Vanaf hoeveel criteria of hoeveel weken met een symptoom ben je een bordeliner of een adhd'er? Men plakt daar willekeurig iets op, gebaseerd op de sociale norm."